

Bona tarda a tothom,

Vull començar aquestes paraules de record i homenatge a Maria Antonia Canals, agraint

- **a Piua Salvatella, que m'ha convidat avui a aquest acte,**
- **a l'Associació Xarxa Dones Girona, que va proposar d'incorporar el nom de Maria Antonia Canals al nomenclàtor de la ciutat**
- **a l'Ajuntament de Girona per l'acord de posar a aquesta plaça el nom de Maria Antonia Canals i Tolosa.**

Crec que l'elecció de la plaça es molt afortunada perquè es lloc de pas per moltes persones que baixem del Campus del Barri Vell cap a la ciutat i ens dona la ocasió de recordar a la professora i amiga cada vegada que hi passem.

En un acte d'homenatge com aquest, em resisteixo a citar el detall de les múltiples dedicacions, activitats, feines, publicacions i projectes que s'atresoren en la trajectòria vital i professional de la Maria Antonia.

Em resisteixo perquè no voldria, de cap manera, que el meu parlament es convertís en una mera recol·lecció dels mèrits més evidents.

El mestratge i el llegat de Maria Antònia Canals van molt més enllà d'un seguit de dades, de llibres, d'accions dutes a terme. Més enllà de les escoles o les universitats on ha treballat, més enllà dels premis que ha rebut al llarg de la seva vida, de les

publicacions que ha endegat o dels centenars i centenars de cursos que ha dirigit.

El mestratge de la Maria Antonia es viu, es generós, es compromès i coherent i ens arriba amb la potència de les persones que han aconseguit que aquest país sigui un model de convivència, de diàleg amb el passat, de projecció sòlida cap al futur.

Faré una breu referencia a la seva trajectòria: Maria Antònia Canals, nascuda a Barcelona l'any 1930, prové d'una família íntimament implicada amb l'ensenyament. Els avis i la mare son mestres, el pare enginyer, també va treballar com a mestre amb una de les figures més importants de l'educació catalana, Artur Martorell. I mestres son les ties, de manera especial la Dolors, introductora del mètode Montessori a Catalunya l'any 1914 i veritable "inductora", si en podem dir així, de la vocació docent de la Maria Antònia.

Aquesta vocació docent es dona la mà amb la vocació matemàtica, en part a causa de la influència (migrada en el temps però poderosa en la intensitat) del pare i dels jocs infantils compartits. El cas és que, acabada la llicenciatura de ciències exactes, cursa els estudis de magisteri i tot seguit es posa a fer classes de matemàtiques al Liceu Francès, a l'Institut Joan Maragall i a Virtèlia.

La llavor familiar que rep Maria Antònia Canals ens evoca una Catalunya ordenada, atenta als esdeveniments contemporanis de primera fila, arrengrada amb la modernitat, amb la contribució capital que fa la Mancomunitat i amb l'ideal noucentista, ens recorda un país que s'equipara amb qualsevol

dels països capdavanters en el panorama internacional. Parlem de figures com el ja citat Martorell, o com Pau Vila o Alexandre Galí. Parlem de la renovació pedagògica, de l'Escola Nova, dels Estudis Normals de la Mancomunitat o de l'Escola Normal de la Generalitat. Parlem d'una Catalunya que creu en la civilització.

La guerra civil estronca aquest somni.

Després de la guerra, Maria Antonia, seguint els consells de la tia Dolors i del mateix Galí, s'incorpora a l'escola Talitha, muntada en el barri de Sarrià, l'any 1956 per Maria Teresa Codina. "Talitha Qum" són les paraules que Jesús adreça a la filla de Jaire, morta. "Noia, aixeca't". És un crit simbòlic que també volia dir: "Llevem-nos" Fem l'esforç de recuperar el vent de la història. En circumstàncies ben difícils, reneix una escola catalana amb el desig de fer alguna cosa per millorar l'ensenyament al país on s'arrela.

Poc després, La decisió i la coherència amb les seves conviccions portaran a Maria Antonia al seu projecte més estimat: la creació de l'escola Ton i Guida al barri del Verdum, els noms que Joan Maragall va posar als dos personatges del conte Hansel i Gretel que aconsegueixen superar tots els obstacles no pas per cap intervenció sobrenatural sinó gràcies a la pròpia força, a l'enginy, a la confiança en les seves possibilitats i al treball en equip. Tota una declaració d'intencions.

"No s'hi val a quedar-se tancat, diu Maria Antonia, sinó que sempre cal fer allò que realment creus que val la pena de fer".

La combinació del deure cristià i de la vocació pedagògica envers els infants, aconsegueix en el Verdum, a partir de l'any 1962 i fins al 1979, quan plega de directora, un petit miracle. És una peça fonamental, perquè és simbòlica, en l'explicació del perquè aquest nostre país va aconseguir – a pesar de totes les dificultats, de tots els entrebancs – conformar una societat única, sense establir diferències entre els seus ciutadans.

Amb la creació de Rosa Sensat, l'any 1965, hi ha un nou canvi de rumb en la vida de Maria Antònia Canals. De la mà de Marta Mata, amigues i col·laboradores, participa en el principal corrent renovador de la pedagogia. I, en certa manera, tal i com es consolidarà després amb la seva entrada a la Universitat (a l'Autònoma, a Vic, a Girona) es produeix un retorn a la matemàtica.

De fet, les dues vessants no estan tan allunyades. Matemàtiques i didàctica creen un vincle indivisible,

La professora Canals és mestre perquè estima les matemàtiques i és matemàtica perquè es deleix per ensenyar-les

Més tard, Maria Antònia Canals rebla el clau i fa un pas més en la seva tasca educadora i divulgadora, infatigable, crea el Gabinet de Materials i de Recerca per la Matemàtica a l'escola (GAMAR) de la UdG.

La Universitat de Girona està molt orgullosa de comptar amb la Maria Antonia Canals i de que ella comptés amb nosaltres.

Te l'admiració i l'afecte de tota la universitat que s'ha plasmat amb la creació, en consorci amb l'Ajuntament de Girona, de la *Càtedra de Didàctica de les Matemàtiques Maria Antonia*

Canals que segueix expandint el seu llegat, fa difusió de la seva obra i facilita l'accés a la seva producció de materials per a l'educació matemàtica.

Podria acabar aquesta intervenció mencionant el seguit de premis i reconeixements que Maria Antonia ha rebut, com la Creu de Sant Jordi o les nombroses aproximacions biogràfiques sobre la seva vida com l'esplèndida monografia de Roser Solà sobre "l'Escola Ton i Guida", però vull acabar amb un pensament d'ella mateixa.

Diu Maria Antonia: *"Tot ha de tenir sentit"*

Aquest és el resum i corol·lari de la seva vida. La necessitat de ser coherent, d'oferir el talent perquè doni fruit i per transmetre un pensament que forma part d'uns determinats valors. Que tingui sentit i sigui fructífer.

La Maria Antònia ha estat mestre de mestres, ha ensenyat a transcendir la tasca docent i fer palès el seu compromís personal i públic amb el nostre país i amb el nostre futur, que son els infants d'avui.

Moltes gràcies

Anna Maria Geli

Girona, 25 d'abril de 2024